

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Materia, & forma Sacramenti simul esse debent. §. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

LIBER PRIMVS DE SACRAMENTIS IN GENERE.

A Deo obvia, & probè disputata sunt, præsertim à recentioribus, quæ pertinent ad Sacramenta, ut actum agere, ea repetendo, omnino nolim. Seligam ergo, quæ utiliora sunt ad praxim. Tu interim, Amantissimè JESU, qui gratiam à Sacramentis, ceu ex uberimis fontibus in animas tibi addictas effundis, guttulam tui rosis in mentem meam servi tui benignus insperge.

CAPUT PRIMUM.

De Materia & Forma Sacramentorum.

Omnia Sacramenta constant rebus, & verbis, quæ materiam, & formam vocant Theologi. Baptismus V. G. conficitur ex ablutione, qua homo à Baptizante abluitur, atque hæc est materia: & ex illis verbis, quæ ab eodem in quacumque lingua dicuntur. *Ego te baptizo in nomine, &c.* atque hæc est forma. Ita est proportionaliter in cæteris Sacramentis, ut latè iidem Theologi probant, & nos ea, quæ sunt necessaria, dicemus in consequentibus. Nunc autem, cum loquamur in genere de Sacramentis, illa explicare opus est, quæ, quoad praxim, omnibus Sacramentis sunt communia, quod jam facio.

§. I.

Materia, & Forma Sacramenti simul esse debent.

Simul quidem, sed similitate morali, tum quia Sacramenta sunt entia moralia, tum quia, si requireres similitudinem metaphysicam, cum ad hanc homines humano modo operantes, minus attendere soleant, ea sæpius invalida essent. Rectè igitur
Tamburinus de Sacramentis.

tur Sotus & vocat in hoc Cætanum scrupulosum, quòd voluerit, ad validitatem Sacramenti, debere verba inchoari, antequam actio finiatur, antequam V. G. finiatur Ablutio in Baptismo, debere inchoari illa verba: *Ego te baptizo, &c.*

^a
*Sotus in 4.
dist. 3. qu.
unic. ar. 8.*

2. Illud tamen nota; pro diversitate Sacramentorum, diversam requiri propinquitatem rerum, & actionum sensibilium, in quibus Dominus Jesus illa constituit.

3. Verum, quæ tandem hæc propinquitas? Respondeo. Quoad praxim, ad quam nos semper collimamus, Sacerdos, vel Minister, cum Sacramentum conficit, debet curare, ut servet majorem, quam potest similitudinem materiæ cum forma. Et in cæteris quidem Sacramentis, dum ponit materiam, simul proferat formam, dum v. g. abluit, dicat: *Ego te baptizo, &c.* At in Sacramento pœnitentiæ statim, absoluta narratione peccatorum, injunctaque pœnitentia, dicat verba Absolutionis, & in Sacramento Matrimonii post explicatum assensum unius ex conjugibus, explicet alter assensum suum.

4. Quod si propter aliquos casus, qui fortè evenire possunt, quæras, quænam in rigore distantia materiæ à prolatione formæ invalidet Sacramentum? ajo, tunc invalidare, quando secundum naturam talis Sacramenti ita distat materia à forma, ut prudentis arbitrio unum completum morale ex utraque non fiat. Si enim hodie abluas, & cras ore proferas: *Ego te baptizo*, quis non videt

A det

det fore invalidum hoc Baptisma, cum ablutio hodierna, & verba eras prolata non faciunt unum morale in hoc genere actionis abluendi? Eadem tamen distantia, imo major; non faciet invalidum matrimonii Sacramentum, quia hoc Sacramentum sequitur naturam contractus civilis, ut clarius apparet, quando per nuncium, vel literas in loco distantis matrimonium celebratur. Pro sua igitur proportione hæc sunt applicanda cæteris

a S. Tb. q. 60. a. 6. ad 2. Suar. de Sacra. d. 2. sec. 2. Valent. Coninck.

Hur. aliq. ap. Bonac. d. 2. de Sacra. q. 1. p. 2.

Sacramentis, ut apud Doctores a latè. Atque ex his jam intelligis, quid sit illud, quod modò nu. 2. dixi. eam requiri propinquitatem, secundum diversitatem rerum, & actionum, in quibus Dominus Sacramenta constituit.

5. Duo me olim, sed diverso tempore, Sacerdotes convenere; quorum alter me interrogavit, An ipse quendam pœnitentem, qui sua peccata plenè confessus erat, injunctamque pœnitentiam acceptaverat; licitè absolverit non statim, sed post integram ferè horam, in qua ipse Confessor debuit in loco eodem confessionis, ex urgenti necessitate, prolixum habere sermonem cum quodam magnæ auctoritatis Principe. Alter vero quæsit, An ritè simile quid fecerit in Extrema unctione conferenda? Nam dum primam unctionem adhibuisset, formæque partem illi unctioni respondentem, ut sit, sed non totam pronuisset, visus est certè infirmus animam exhalasse. Undè omnino destitit ab incepto ministerio Sacerdos, ut desistere certè debuit; sed quia post integram circiter horam infirmus oculos aperuit, vivusque manifestè apparuit, idem Sacerdos formam iterum adhibuit, quam integram non protulerat. non repetita tamen unctione, quæsit ergo an ritè se gessent?

6. Respondi, priorem ritè, & licitè se gessisse, nequaquam posteriorem. Ratio fuit, quia pœnitentia, quæ est ad modum judicii, tolerat prædictam illam distantiam, quantum est ex hoc capite, præscindendo, an in eo interjecto tempore peccaverit, vel non peccaverit pœnitens, &c. At mihi videtur eadem distantia non tolerari à Sacramento Extremæ-unctionis, quod est institutum ad modum deprecationis, ut conjunctæ cum unctione. Debuerat ergo Sacerdos ille unctionem iterare, quia illa prior unctio se habuit, ac si nunquam fuisset pro hoc Sacramento; cum non

potuerit propter illam distantiam facere unitatem moralem cum forma post horam.

7. Inquires, si Sacerdos impleteret unam, vel alteram unctionem, atque integre formas primis his unctionibus correspondentes, proferret; sed deinde, propter similem paroxysmum post horam vellet Sacramentum perficere, deberetne iterum primas illas unctiones, formalque ipsi affixas repetere?

8. Respondeo, debere. Ratio est, quia communior, & vera sententia, quam docet *b S. Th. S. Tho.* est, gratiam in hoc Sacramento conferti in instanti ultimo, quod continget esse in prolatione formæ, vel in exhibitione ultimæ unctionis: Quare primæ illæ unctiones cum suis, quamvis integris formis, non fuerunt Sacramentum. Cum ergo ex alia parte, propter distantiam interjecti temporis, non possint, ut jam dictum est, facere moraliter unum cum consequentibus unctionibus, debentur repeti. Nec Sacramentum reiterabitur, quia, ut dixi, illæ primæ Sacramentum non fuerunt, si gratiam nullam contulerunt. Ex his ergo discere similia.

De separatione verborum forma inter se.

9. Quidam Sacerdos, dum partem verborum consecrationis protulisset, nimirum *Hoc est Corpus*, antequam proferret *meum* ea distillatio à capite fluens repentè fauces impedit, ut fere per semiquadrantem tussi occupatus, illud, quod supererat de forma, nempe *meum* profere non potuit, protulit tamen deinde ipsum pronomen *meum* dumtaxat, confecitne Eucharistiam, idque licitè?

10. Respondeo, Regula generalis, in hac re, similis est præcedenti: Si enim interruptio sit hujusmodi, ut verba præcedentia faciant unum sensum locutionis cum consequentibus, validum fiet Sacramentum; & quidem quando est magna temporis interjectio, quæ tamen non tollat dictum unius locutionis cum consequentibus sensum, validum fiet Sacramentum, & fiet in gravi necessitate etiam licitè. At verò si interruptio ita sensum distrahat, ut non sit una locutio, seu una oratio, certè non conficietur Sacramentum, nec licitè, nec validè, propter rationes supra in simili dictas. Cum igitur in calu prædicti tussientis Sacerdotis magna fuerit illa unius semi-

femiquadrantis intercapedo, sensum omnino distrahit, unitatem impedit, atque adeo Sacramentum constituere non potuit. Quare debuisset ille bonus Sacerdos totam formam repetere; Non ita, si solum semel expuisset, v. g. aut unum, vel alterum verbulum dixisset, v. g. sic, *ò bone Deus*, vel, *fuge hinc*, vel, *Dominus tecum*, vel, si dicat baptizans: Ego te baptizo, *verte folium*, in nomine Patris, &c. Nam sic nequaquam divisa, (ut ita dicam) fuisset oratio, nec Sacramentum invalidum.

11. Quod hæcenus dictum est, intelligi etiam debet de interruptione per silentium, nam etiam hoc potest esse tantum, ut non fiat una locutio ex verbis, ante illud dictis, & dictis postea.

12. Quando autem dubium est, an interruptio, siue per alia verba, siue per dictum silentium diviserit notabiliter orationem, vel tu animo pusillanimitas decernere id non audeas, certè repetere totam formam, non solum tibi erit integrum, verum etiam securius operaberis.

De separatione syllabarum forma.

13. Quod dictum est, sua applicandum est propositione ad interruptionem inter unam syllabam & aliam, nam si quis, postquam pronunciauit. *Hoc est Corpus* tussiat, vel sileat, vel loquatur verbum aliud, & deinde proferat *-pus meum*, non conficiet Sacramentum, si est notabilis intercapedo inter syllabam, ut ex dictis colligitur: Sed quid si interruptio sit breviuscula?

14. Respondeo. Si semel Sacerdos tussiat, vel respiret, unde tantisper quiescat, fieri Sacramentum docet Leander, a licet negat Bonacina. *b*

15. Ego omnino explicandam, ac dividendam esse quæstionem puto, nam de uniuscuiusque respiratioe, ac fortasse etiam unica momentanea tussi, quæ sit unice respirationi par, Leandri sententiam accipio, & tamen in praxi securius esse iudico, si repetatur integre verbum, & quando interruptio fuit notabilis, repetatur etiam forma. De locutione verò amplector Bonacinae sententiam; puto enim, si quis ita dicat: *Ego te baptizo*, & deinde interponat *ò Deus*, denique addat *-tizo*, vel *Hoc est Corpus* - *ò Virgo pus meum*,

non conficere Sacramentum. Ratio est, quia unum verbum, quamvis brevissimum interruptum syllabis alterius verbi distrahit sensum syllabæ præcedentis, quod non facit momentanea illa tussis, & multò minus unica respiratio, ut ipsæ audientium aures facile testantur.

16. Qui tamen repetit aliquam primam syllabam verbi formæ, sic v. g. *Hoc est Corpus meum*. Hic est calix sanguinis mei, conficit Sacramentum, quia ea prima syllaba in tam brevi tempore repetita sensum formæ distrahere non solet, & sic sine distractione sensus, loquuntur sæpè balbutientes, quos Siculi *checcos* appellamus.

§. II.

Materia, & Forma Sacramenti non debet immutari.

1. **N**imis est communis illa Regula. Mutatio essentialis facit invalidum Sacramentum, accidentalis verò validitatem non tollit, sed usum facit illicitum.

2. Sed quæ est mutatio essentialis, quæ accidentalis? Respondeo. Quando, siue materia siue forma omnino non convenit cum materia, & forma à Christo instituta, & ab Ecclesia usitata, est essentialis, & Sacramentum per illam non fit. Ut si baptizes in vino, consecres in pane ex hordeo, dicas: *Ego te refrigero*, loco, *Ego te baptizo*. *Hoc est Corpus meum*, loco *Corpus meum*, &c. At si conveniant quidem cum materia, & forma à Christo instituta, sed fiat mutatio in re, quæ ipsas non distrahat ad alia, erit accidentalis, & fiet per illas Sacramentum, licet semper cum peccato mortali ex se: quia fit contra usum Ecclesiæ: nisi sit adeo parva, ut pro nihilo reputetur, quando ad summum erit peccatum tantummodo veniale. Quare si dicas. *Ego te baptizo in nomine Patris, Filii, & Spiritu Sancta*, probabilissimum est fieri baptismum, quia hæc verba non aliud, etiam in communi hominum acceptione, significant, nisi quod significat incorrupta forma, quia supponimus sic, dici ob imperitiam sermonis latini, vel ob impedimentum linguæ, ut habet Zacharias Pontifex. *c* Non ita, si solum quis mutaret unam literam, qua in communi dicta significatione ad aliud omnino diversum distrahe-

c. Retu- lerunt de consecr- d. 4.